

Месца і дата нараджэння

Нарадзіўся каля 1470 годзе, верагодна ў
вёсцы Вуса (Усово), дакладнае
месцазнаходжанне якой у межах сучаснай
або этнаграфічнай Беларусі дагэтуль
нявысветлена за нястачаю дакументальных
крыніц. Адбываўся з сям'і паляўнічага.

Адукацыя

- Адукацыю Мікалай атрымаў у Беларусі, а ўмацоўваў і паглыбляў свае веды ў Вільні, Польшчы, Італіі. Вялікую ролю ў яго жыцці згуляў мецэнат *Эразм Вителій* - сакратар вялікакняжацкай канцылярыі, біскуп. Пры ім двары доўгія гады і жыл Гусоўскі. Па нядаўна адчыненым дакументам Соф'і Гальшанскай, якія былі створаныя ў 1518 годзе пад Ваўкавыскім і падпісаныя рукой Гусоўскага, можна ўбачыць, што паэт у то час меў духоўны сан (заве сябе клерыкам *Перемышленской* епархіі), а таксама часамі выконваў абавязкі натарыуса.

Місія ў Рыме (1518 1522)

- У 1520-1522 гадах Мікалай Гусоўскі ў складзе дыпламатычнай місіі, якую ўзначальваў Э. Вителій, патрапіў у Рым. У Італіі канчаткова сфармаваліся творчая індывідуальнасць і літаратурнае крэда паэта. Выконваючы замову Вителія для таты Льва X, які жадаў пачуць праўдзівае паэтычнае слова пра дзівосную краіну, Гусоўскі ў 1522 годзе ў Рыме напісаў свой лепшы твор "Carmen de statura feritate ac venatione bisontis" ("Песня пра *статность*, дзікасць зубра і паляванне на яго").
- Дапытлівы Лёваў X у 1521 годзе памёр, не паспеўшы ўбачыць паўночнага зверга і прачытаць на лацінскай мове "Песню пра зубра" Мікалая Гусоўскага. Новы тата Адрьян VI апынуўся невукам, не дапускаў да сабе навукоўцаў, мастакоў, паэтаў. Ён быў заклапочаны ерасямі, а не бізонам і вершамі. У 1522 годзе паэта спасціг яшчэ адзін удар - у Рыме ад чумы памёр яго заступнік. Гусоўскі застаўся ў Італіі без сродкаў да існавання. Выдаць твор у Італіі не атрымалася.

Вяртанне на Радзіму

- У 1523 году паэт прыняў рашэнне вярнуцца ў родныя боку. У тым жа годзе пры дапамозе мецэнатаў паэтычная складанка Гусоўскага "Песня пра зубра" выйшла ў Кракаве мізэрным тыражом - і адышоў у Лёце на чатыры стагоддзя. У прысвячэнні, адрасаваным каралеве Боне, паэт прасіў яе ўзяць на сябе дзяржаўны клопат над таленавітымі і дасведчанымі навуцы і мастацтва людзьмі. Аднак па збегу выпадковасцяў геній не быў запатрабаваны сучаснікамі ні ў Еўропе, ні на радзіме.

Апошнія гады жыцця

- Апошнія гады жыцця Мікалай Гусоўскі правёў у Польшчы. Ён цяжка хварэў, але працягваў займацца літаратурнай дзейнасцю. Напісаў і выдаў паэмы "Новая і хвалебная перамога над туркамі ў ліпені месяцы" (1524), "Жыццё і подзвігі святога Гіяцынту" (1525) і іншыя творы. Памёр каля 1533 гадзе. Месца пахавання сапраўды не вядома.

Памяць аб Гусоўскім

- Імя паэта ізноў загучала толькі ў канцы XX стагоддзі. У 1980 гаду асвечаны мір шырока адзначаў 500-годдзе Мікалая Гусоўскага. Яго імя ЮНЭСКА улучыла ў сусветны календар памятных міжнародных дат. На спадчыну славянскага паэта-лацініста адразу сталі прэтэндаваць і палякі, і літоўцы, і беларусы. У Менску была арганізаваная мастацкая выстава, прысвечаная паэту, а яго імем была названа вуліца ў сталіцы.

Помнік Міколе Гусоўскаму

- Побач з помнікамі Ф. Скарыне ў двары БДУ усталяваны помнік яго сучасніку - вядомаму беларускаму паэту Мікалаю Гусоўскаму. Гэты помнік з'яўляецца яшчэ больш унікальным: так, калі помнік Ф. Скарыне - першы ў Мінску, то помнік Н. Гусоўскаму - першы ў Беларусі. Аўтар гэтай скульптуры - Уладзімір Панцялеяў.

